C/2024/1564

5.3.2024

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Strateški pomen finančnega sektorja EU – kako izboljšati ocenjevanje in vrednotenje

(mnenje na lastno pobudo)

(C/2024/1564)

Poročevalec: **Antonio GARCÍA DEL RIEGO**

Sklep plenarne skupščine	25. 1. 2023
Pravna podlaga	člen 52(2) Poslovnika
	mnenje na lastno pobudo
Pristojnost	strokovna skupina za ekonomsko in monetarno unijo ter ekonomsko in socialno kohezijo
Datum sprejetja na seji strokovne skupine	15. 11. 2023
Datum sprejetja na plenarnem zasedanju	13. 12. 2023
Plenarno zasedanje št.	583
Rezultat glasovanja	
(za/proti/vzdržani)	198/0/3

1. **Sklepi in priporočila**

1.1 EESO se zavzema za razvoj konkurenčnejšega gospodarstva, ki je ključna prednostna naloga oblikovalcev politik. Za uresničitev tega cilja je bistvenega pomena bančni sektor, saj ima veliko vlogo pri financiranju gospodarstva EU in je odločilen za strateško avtonomijo EU ter zeleni in digitalni prehod.

1.2 EESO priznava, da je finančna stabilnost nujen osnovni pogoj za rast in konkurenčnost, saj preprečuje, da bi se javni in zasebni kapital porabljal za reševanje propadlih bank, ter varuje gospodarstvo na splošno pred spremljajočimi motnjami in kolateralno škodo.

1.3 EESO v celoti podpira raznolikost bančnega sektorja EU, ki ga sestavljajo banke različnih velikosti z različnimi lastniškimi strukturami in poslovnimi modeli, kar pomembno prispeva k njegovi odpornosti. Zato je treba uporabiti sorazmeren pristop k regulaciji, ki ne bo ogrožal razumnih kapitalskih zahtev, in poskrbeti, da se bo za sektor vedno uporabljal enotni mehanizem nadzora.

1.4 EESO pozdravlja uvedbo preverjanja konkurenčnosti in meni, da bi bilo treba njegove štiri razsežnosti povezati s posebnimi značilnostmi finančnega sektorja. Preverjanje bi moralo služiti kot nadzorni ukrep, s katerim bi poskrbeli, da predlogi podpirajo večjo konkurenčnost, več delovnih mest in trajnostno rast, ne bi ga pa smeli uporabljati za to, da bi upravičili odstopanja od mednarodnih standardov, ki jih mora izpolniti EU, kot je okvir Basel III.

1.5 Preverjanje konkurenčnosti je zlasti pomembno za bančni sektor EU, ki je bil v zadnjem desetletju bistveno manj uspešen kot bančni sektorji drugih velikih gospodarstev. Služiti bi moralo kot ukrep spremljanja za to, da bi novi predlogi pozitivno vplivali na konkurenčnost, kar bi privedlo do več delovnih mest in trajnostne rasti. EESO ugotavlja, da ima največja banka ZDA tržno kapitalizacijo, ki ustreza desetim največjim bankam v EU, in da so imele štiri ameriške investicijske banke v letu 2022 skupaj 58-odstotni tržni delež v EU. Pomembno je, da ima EU učinkovite bančne storitve za podjetja in storitve investicijskega bančništva, saj bi tuje banke v primeru pretresov na trgu lahko prenehale opravljati dejavnosti v EU in s tem ogrozile dostop podjetij do ključnih sredstev.

1.6 Preverjanje konkurenčnosti bi lahko zajemalo elemente, namenjene ohranjanju enakih konkurenčnih pogojev, da bi banke EU, ki poslujejo v več jurisdikcijah, lahko na vseh svojih ciljnih trgih konkurirale domačim bankam pod enakimi pogoji. Pomembno je preverjati, ali predlagana zakonodaja prispeva k stabilnosti finančnega trga, in oceniti, kako še bolj povezati trge EU in pritegniti naložbe iz tujine ter kako finančni sektor podpira rast. Nazadnje bi bilo treba določiti sklop kazalnikov za ocenjevanje stopnje digitalizacije in obsega financiranja.

1.7 Pri vrednotenju in ocenjevanju bi bilo treba analizirati učinek nove zakonodaje na naložbe, čezmejne dejavnosti, priznavanje poslovnih modelov bank in ohranjanje enakih konkurenčnih pogojev. S tem bi dobili konkurenčen bančni sektor, ki bi omogočal strateško avtonomijo in bi bil zmožen zagotoviti sredstva, potrebna za zeleno in digitalno preobrazbo.

1.8 EESO se strinja s pomislekom Evropskega parlamenta, da Komisija ni razvila metodologije, ki bi zajela kumulativne učinke poznejših predlogov na konkurenčnost, in poziva k preverjanju konkurenčnosti zakonodajnih svežnjev ter delovnega programa Komisije na splošno.

1.9 EESO meni, da so deležniki v ocenah učinka slabo zastopani, tako postopek kot praktični rezultati takšnih posvetovanj pa odvračajo od sodelovanja.

1.10 EESO spodbuja okrepitev sistemskega zbiranja, spremljanja in vrednotenja kritičnih podatkov, da bi jih lahko ustrezno upoštevali pri naknadnem vrednotenju pobud. Poziva tudi k večjim prizadevanjem za spodbujanje sodelovanja deležnikov v prihodnjih posvetovanjih z boljšim komuniciranjem o tem, kako so njihova stališča vključena v ocene učinka.

1.11 Evropska komisija bi morala pojasniti metode, ki jih uporablja za to, da bi dolgoročno obdržala različne cilje ter ohranila kakovost in zanesljivost predhodnega in naknadnega vrednotenja.

2. **Ozadje**

2.1 Evropska unija izvaja temeljito preobrazbo svojega gospodarstva in industrije, da bi ostala konkurenčna ter poskrbela za rast in blaginjo, za kar je ključen dobro delujoč in stabilen finančni sistem.

2.2 Evropski svet je 5. aprila 2022 poudaril, da se je treba osredotočiti na to, da bo finančni sektor EU (banke, zavarovalnice in upravitelji premoženja) močan, konkurenčen in odporen, da bo služil realnemu gospodarstvu in preprečeval tveganja, ki izhajajo iz prekomernega zanašanja na finančne institucije in infrastrukturo tretjih držav ([1]).

2.3 Bančna unija in unija kapitalskih trgov sta še vedno nedokončani, finančni trgi v EU pa ostajajo razdrobljeni in nadzorna praksa pristojnih nacionalnih organov v EU ni dovolj usklajena. Vsi ti dejavniki ovirajo razvoj povezanega kapitalskega trga v EU ([2]).

2.4 Stabilne in odporne banke omogočajo rast. Ponujajo dostop do financiranja, obdelujejo plačila in olajšujejo varčevanje. V euroobmočju varujejo vloge v vrednosti 23 bilijonov EUR ([3]), leta 2021 so obdelale 114 milijard negotovinskih plačil ([4]), imajo osrednjo vlogo v boju proti financiranju terorizma in pranju denarja, zagotavljajo 70 % posojil ([5]) in zaposlujejo 2,2 milijona ljudi ([6]).

([1]) Sporočilo Sveta za javnost, 5. april 2022 (https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/04/05/council-adopts-conclusions-on-strategic-autonomy-of-the-european-economic-and-financial-sector/).
([2]) *A Capital Market Union for Europe: Why It's Needed and How to Get There* (Unija kapitalskih trgov za Evropo: zakaj jo potrebujemo in kako jo vzpostaviti), Mednarodni denarni sklad, 2019.
([3]) Vir: Evropska bančna federacija, 2020.
([4]) Vir: Evropska centralna banka (ECB).
([5]) *Financing the Europe of Tomorrow* (Financiranje Evrope prihodnosti), Evropska bančna federacija, 2020.
([6]) *EBF Facts & Figures 2021 – Banking in Europe* (Evropska bančna federacija: dejstva in številke za leto 2021 – bančništvo v Evropi), Evropska bančna federacija, 2020.

2.5 Bančni sektor EU je kljub temu manj uspešen kot bančni sektorji v drugih večjih gospodarstvih, kot so ZDA. Od svetovne finančne krize je donos iz lastniških instrumentov v EU v povprečju znašal 4,3 %, v ZDA pa 7,1 % ([7]). Tržna kapitalizacija največje banke ZDA je bila leta 2022 višja od tržne kapitalizacije desetih največjih bank euroobmočja skupaj (462 milijard EUR v primerjavi z 468 milijardami EUR), kar je slabše kot leta 2008 ([8]). Vloga evropskih bank na mednarodnem prizorišču se je zmanjšala, zlasti v poslovnih segmentih, kot so združitve in prevzemi, kjer je tržni delež petih največjih bank v EU leta 2022 znašal 12 % (25 % leta 2010) ([9]), in v investicijskem bančništvu na splošno, kjer se je tržni delež bank s sedežem v ZDA v EU povečal s 44 % leta 2007 na 58 % leta 2022 ([10]).

2.6 Razlogov za slabo uspešnost evropskih bank je več. Svetovna finančna kriza in državna dolžniška kriza sta omejili fiskalno zmogljivost držav članic, medtem ko je fiskalni manevrski prostor ZDA omogočil hitrejšo stabilizacijo in okrevanje bančnega sektorja ([11]). Spodbujevalna denarna politika v euroobmočju je zmanjšala neto obrestno maržo in dobičkonosnost kreditne dejavnosti. Poleg tega so na finančni sektor EU negativno vplivali presežne zmogljivosti, razdrobljenost trga in manj razviti kapitalski trgi ([12]).

2.7 Po svetovni finančni krizi so bili sprejeti ukrepi za okrepitev regulativnega okvira EU za bančništvo na podlagi standardov Basel III. Za izboljšanje nadzora od vzpostavitve enotnega mehanizma nadzora so se izvajale še druge pobude in ukrepi, kot je uvedba okvira za sanacijo ali morebitno reševanje bank v težavah.

2.8 Poleg tega Evropska komisija ocenjuje in izboljšuje veljavno zakonodajo. S pobudo za boljše pravno urejanje, zlasti programom ustreznosti in uspešnosti predpisov (REFIT), katerih namen je zagotoviti, da politika EU temelji na dokazih, se poenostavlja in izboljšuje zakonodaja EU ter vključujejo deležniki ([13]). Program REFIT je del te pobude. Komisiji pri tej nalogi pomaga platforma Pripravljeni na prihodnost, ki jo sestavljajo deležniki. Ti pripravljajo mnenja, ki jih Evropska komisija pozneje upošteva v svojih predlogih; v skupini deležnikov te platforme je zastopan tudi EESO.

2.9 Od 1. marca 2023 je preverjanje konkurenčnosti vključeno v vse ocene učinka, s čimer se podpira pobuda za boljše pravno urejanje. Zajema štiri razsežnosti, in sicer delovanje trga, tudi v smislu stroškov in oblikovanja cen, konkreten vpliv na mala in srednja podjetja, vpliv na mednarodno konkurenčnost ter vpliv na zmogljivost za inovacije.

2.10 Evropski parlament izvaja prve presoje in ocene izvajanja. S prvimi presojami se na tehnični ravni analizirajo prednosti in slabosti ocen učinka Evropske komisije. Z ocenami izvajanja pa parlamentarni odbori dobijo pregled nad izvajanjem zakonodajnega akta, ki je del delovnega programa Komisije ([14]).

3. **Splošne ugotovitve**

3.1 EESO pozdravlja odločitev Evropske komisije, da v vseh prihodnjih politikah in zakonodajnih predlogih EU uvede preverjanje konkurenčnosti, kot je napovedala na tristranskem socialnem vrhu. Pozdravlja tudi cilj, da je treba doseči strateško avtonomijo, ki pomeni zmožnost EU, da uresničuje svoje interese, ne da bi se preveč zanašala na tuje države ([15]). Pri preverjanju konkurenčnosti bi bilo treba oceniti morebiten vpliv predlagane zakonodaje (predhodna ocena) in/ali njeno učinkovitost (naknadna ocena). Upoštevati bi bilo treba vidike trajnostnosti, ki omogočajo zeleni in digitalni prehod, ter oceniti učinek na inovacije.

([7]) *A decade after the global financial crisis: What has (and hasn't) changed? (Desetletje po svetovni finančni krizi: kaj se je spremenilo in kaj ne?)*, McKinsey Global Institute, 2018.

([8]) Vir: *Banks Daily* (https://banksdaily.com/topbanks/Europe/market-cap-2023.html) in *National champions now dominate in banking*, *Financial Times*, 2023.

([9]) *European bank M&A activity crashes to 5-year low in 2022* (Dejavnost evropskih bank na področju združitev in prevzemov v letu 2022 padla na najnižjo raven v zadnjih petih letih), S&P Global Market Intelligence.

([10]) *Investment Banking in Europe: where we are and where we are going. Implications for firms, financial institutions and regulators* (Investicijsko bančništvo v Evropi: kje smo in kam gremo – Posledice za podjetja, finančne institucije in regulatorje), Caselli in drugi, Univerza Bocconi, 2020.

([11]) *Without the quick and massive policy response, the Great Recession might still plague the United States* (Brez hitrega in obsežnega odziva politike bi bile lahko ZDA še vedno v veliki recesiji), *Finance & Development*, december 2010, zv. 47, št. 4.

([12]) *Understanding the profitability gap between euro area and US global systemically important banks* (Razumevanje razlik v dobičkonosnosti med euroobmočjem in globalnimi sistemsko pomembnimi ameriškimi bankami), serija občasnih zvezkov ECB, 2023.

([13]) „Boljše pravno urejanje: zakaj in kako", Evropska komisija.

([14]) Na primer ocena izvajanja svežnja o preprečevanju pranja denarja iz leta 2021, Evropski parlament.

([15]) *„EU Strategic Autonomy 2013-2023"* (Strateška avtonomija EU v obdobju 2013–2023), Evropski parlament.

3.2 EESO meni, da mora biti preverjanje konkurenčnosti čim bolj celovito in da je treba upoštevati učinke na podjetja, dobavne verige, zaposlovanje in delovne pogoje, pa tudi poznejše makroekonomske posledice. Zanesljivo preverjanje konkurenčnosti vseh novih pobud bi moralo biti nadzorni ukrep, s katerim bi zagotovili, da predlogi podpirajo večjo konkurenčnost, več delovnih mest in trajnostno rast. EESO ugotavlja, da je treba pri preverjanju konkurenčnosti v finančnem sektorju dosledno spoštovati mednarodne standarde in obveznosti, kot je okvir Basel III.

3.3 Svetovna trgovina in dostop do finančnih storitev bosta tudi v prihodnosti ključna dejavnika gospodarske rasti za močnejšo Evropo. Evropske banke evropskim podjetjem omogočajo širitev, tujim pa pomagajo poslovati v Evropi, s čimer prispevajo k uspehu Evrope. Dostop do čezmejnih trgov in učinkovitost trga sta ključna elementa svetovne trgovine in uspešnih gospodarstev.

3.4 Obenem je bistveno, da je bančni sistem stabilen, raznolik, odporen in konkurenčen ter da ima večjo avtonomijo na ključnih področjih, kot je investicijsko bančništvo. Finančni sektor EU je zaradi strukturnih dejavnikov, kot so presežna zmogljivost, razdrobljenost trga in manj razviti kapitalski trgi, v slabšem položaju. Vrednostne verige bančnega sektorja v EU so veliko manj povezane kot v ZDA, zato se banke EU soočajo z večjim pritiskom konkurence in manjšim potencialom za izkoriščanje ekonomije obsega.

3.5 EESO ugotavlja, da je povezovanje kapitalskih trgov v EU še vedno v začetni fazi. EU je zaradi brexita izgubila 30 % svojega tržnega obsega ([16]). Kapitalski trgi v EU so manjši kot v ZDA in imajo 13-odstotni delež na svetovnem trgu, trgi v ZDA pa 45-odstotni ([17]). Unija kapitalskih trgov je sicer privedla do pomembnih ključnih pobud politike, toda ostajajo precejšnje ovire, kot sta pomanjkanje harmonizacije na davčnem področju in ureditev na področju insolventnosti.

3.6 V ocenah učinka in pri naknadnem vrednotenju politik EU bi bilo treba upoštevati posledice za dejavnosti finančnih institucij EU, ki poslujejo v tretjih državah, da zahteve ne bi ustvarjale neenakih konkurenčnih pogojev v primerjavi z lokalnimi konkurenti.

3.7 Evropska finančna avtonomija, tj. sposobnost finančnih akterjev EU, da učinkovito in uspešno podpirajo realno gospodarstvo EU, je pomanjkljiva in bi jo bilo mogoče izboljšati. Evropski finančni trgi so še vedno zelo razdrobljeni glede na nacionalne meje, varčevalci in vlagatelji pa se močno zanašajo na nacionalne bančne sisteme. Pomembno je imeti učinkovite evropske bančne storitve za podjetja in storitve investicijskega bančništva, kot so izdaja dolžniških in lastniških finančnih instrumentov ali strukturirani finančni instrumenti, saj bi lahko tuje banke v primeru pretresov na trgu ustavile svoje dejavnosti v Evropi in tako ogrozile dostop podjetij do ključnih virov.

3.8 Raznolikost bančnega sektorja EU, ki ga sestavljajo banke različnih velikosti z različnimi lastniškimi strukturami in poslovnimi modeli, odraža raznolikost trga, ki mu sektor služi, in pomembno prispeva k njegovi odpornosti. Ohranjanje enakih konkurenčnih pogojev za vse udeležence na domačem trgu je osrednje načelo prava EU in bistven osnovni pogoj za to, da bi banke EU ostale konkurenčne doma in v tujini.

3.9 Premajhna konkurenčnost finančnega sektorja EU resno vpliva na naše banke ter bi lahko imela negativne srednje- in dolgoročne posledice. EESO se zaveda, da mora bančni sektor, tako kot vsak drug, doseči minimalno raven dobičkonosnosti, da bi bil dolgoročno vzdržen. Dobički bank so bistveni za ustvarjanje kapitala, ta pa nato določa posojilno zmogljivost in zmožnost, da se denar izplača vlagateljem. To je pomembno zlasti v času, ko potrebujemo obsežno financiranje, da bi uresničili zeleni in digitalni prehod.

3.10 Razpoložljivost financiranja zasebnega sektorja in bančnega financiranja bo ključna za podporo prihodnjih političnih pobud, namenjenih krepitvi evropskega gospodarstva. Po oceni Evropske komisije je za dosego njenih ciljev glede razogljičenja do leta 2030 vsako leto potrebnih za 360 milijard EUR dodatnih naložb ([18]). V razmerah, ko podjetja večinoma financirajo banke, ko so kapitalski trgi precej slabo razviti, delež malih in srednjih podjetij pa je velik, bodo ravno banke zagotovile velik del financiranja, potrebnega za zeleni in digitalni prehod v EU, če ne kar vse. Glede na izjemno velike potrebe po naložbah, s katerimi se bo EU soočala v naslednjih desetletjih, je bistveno, da še naprej gradi unijo kapitalskih trgov in ustvarja privlačne vseevropske možnosti za zasebne naložbe domačih vlagateljev. Pri naknadnem vrednotenju politik EU bi bilo treba na podlagi razpoložljivih podatkov oceniti učinke na naložbe.

([16]) *„Implications of Brexit for the EU financial landscape, Financial Integration and Structure in the Euro Area“* (Posledice brexita za finančno prizorišče EU, finančno povezovanje in struktura v euroområju), ECB, 2020.
([17]) Kakšni se zdijo kapitalski trgi EU na drugi strani brexita? New Financial, 2020.
([18]) SWD(2020) 176 final.

3.11 EESO se zaveda, da so gospodarske razmere težavne, in predlaga, naj se prihodnje politike osredotočijo na rast in konkurenčnost, ne da bi se zmanjšali zaščita potrošnikov in stabilnost finančnih trgov, ki morata ostati ključni prednostni nalogi politik.

3.12 EESO se v skladu s svojim mnenjem o uniji kapitalskih trgov za ljudi in podjetja ([19]) strinja z Evropskim računskim sodiščem, ki je ugotovilo, da zakonodaja o listinjenju v praksi bankam ni pomagala povečati posojilne zmogljivosti, zlasti za mala in srednja podjetja ([20]).

3.13 EESO ugotavlja, da prizadevanja za oblikovanje unije kapitalskih trgov sicer napredujejo, vendar so bila vsa doslej le delno uspešna. Nedavni dogodki, vključno s propadom banke Crédit Suisse, dokazujejo, da je treba na mednarodni ravni in ravni EU narediti več, da bi uresničili cilje politik, ki so bili zastavljeni po svetovni finančni krizi. EESO priznava, da je finančna stabilnost nujen osnovni pogoj za rast in konkurenčnost, saj preprečuje, da bi se javni in zasebni kapital porabljal za reševanje propadlih bank, ter varuje gospodarstvo na splošno pred spremljajočimi motnjami in kolateralno škodo.

4. **Posebne ugotovitve**

4.1 EESO podpira novo preverjanje konkurenčnosti zakonodaje EU. Zajemalo bo štiri razsežnosti: delovanje trga, tudi v smislu oblikovanja cen in stroškov, konkreten vpliv na mala in srednja podjetja, vpliv na mednarodno konkurenčnost ter vpliv na zmogljivost za inovacije. Čeprav so te štiri razsežnosti pomembne za vse zakonodajne predloge, vključno s tistimi, ki vplivajo na finančni sektor, pa EESO meni, da bi jih bilo treba povezati s specifičnimi elementi tega sektorja.

4.1.1 Razsežnost, ki se nanaša na delovanje trga, bi lahko zajemala elemente, namenjene ohranjanju enakih konkurenčnih pogojev v EU, da bi banke, ki poslujejo v več jurisdikcijah EU, lahko na vseh svojih ciljnih trgih konkurirale domačim bankam pod enakimi pogoji in obratno. Konkurenčnost je pomembna tudi za mednarodne banke, ki poslujejo v tretjih državah in tekmujejo z lokalnimi akterji. Poleg tega bi moral element, ki se nanaša na enake konkurenčne pogoje, bankam EU omogočiti, da učinkovito tekmujejo z novimi subjekti, ki vstopajo na trg, kot so velika tehnološka podjetja. Kljub doseženemu napredku pri aktu o digitalnih trgih ([21]) in pregledu direktive o plačilnih storitvah (PSD2) ([22]), ki še poteka, EESO priporoča, naj Evropska komisija opredeli področja, na katerih so potrebni dodatni regulativni ukrepi, da bi za vse subjekte, ki ponujajo iste storitve, veljala enaka ureditev in nadzor. Razsežnost, ki se nanaša na delovanje trga, bi morala zajemati tudi elemente stabilnosti finančnih trgov. V okviru te razsežnosti bi bilo treba pri preverjanju konkurenčnosti nadzirati, ali predlagana zakonodaja pripomore k stabilnosti finančnih trgov v EU in po svetu.

4.1.2 Z vidika ureditve finančnega področja razsežnost, ki se nanaša na vpliv na mala in srednja podjetja, vključuje elemente, povezane z dostopom do financiranja. To razsežnost bi bilo mogoče analizirati na podlagi sedanjih virov, kot je med drugim polletna raziskava ECB o dostopu podjetij do financiranja *(Survey on the Access to Finance of Enterprises – SAFE)*. EESO priporoča, naj Evropska komisija opredeli področja, na katerih bi se z dodatnimi regulativnimi ukrepi zmanjšali stroški storitev (npr. več razpoložljivih podatkov o malih in srednjih podjetjih, poenotenje ureditve na področju insolventnosti). V zvezi s tem ugotavlja, da je treba preizkus za mala in srednja podjetja opravljati sistematično in dosledno.

4.1.3 Raznolikost bančnega sektorja EU, tako z vidika velikosti kot poslovnih modelov, prispeva k njegovi odpornosti in inovativnemu potencialu. EESO zato meni, da je treba pri vseh političnih pobudah, namenjenih povečanju konkurenčnosti bančnega sektorja EU, upoštevati potrebo po ohranitvi enakih konkurenčnih pogojev na domačem bančnem trgu EU in zagotoviti, da lahko banke vseh velikosti na svojih trgih konkurirajo pod enakimi pogoji. To pomeni, da je treba uporabiti sorazmeren pristop k regulaciji brez ogrožanja razumnih kapitalskih zahtev in poskrbeti, da se bo za sektor vedno uporabljal enotni mehanizem nadzora. EESO poleg tega podpira mednarodna prizadevanja za nadaljnjo harmonizacijo in racionalizacijo regulativnih in nadzornih ukrepov, da bi udeleženci na trgu lažje in stroškovno učinkoviteje izpolnjevali regulativna pričakovanja in zagotavljali skladnost s širšimi ukrepi politik.

4.1.4 Nazadnje EESO v zvezi z razsežnostjo, ki se nanaša na zmogljivost za inovacije, priporoča oblikovanje sklopa kazalnikov, s katerimi bi ocenjevali stopnjo digitalizacije in obseg financiranja: na primer, kazalnike, kot so čezmejna posojila, čezmejne prve javne ponudbe, obseg čezmejnih naložb in delež lastniškega financiranja, zbranega na kapitalskih trgih.

([19]) UL C 155, 30.4.2021, str. 20.
([20]) Posebno poročilo št. 25/2020: Unija kapitalskih trgov – počasen začetek izvajanja pobude z ambicioznim ciljem, Evropsko računsko sodišče, 2020.
([21]) Uredba (EU) 2022/1925 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. septembra 2022 o tekmovalnih in pravičnih trgih v digitalnem sektorju in spremembi direktiv (EU) 2019/1937 in (EU) 2020/1828 (akt o digitalnih trgih) (UL L 265, 12.10.2022, str. 1)
([22]) COM(2023) 365 final.

4.2 EESO obžaluje, da Komisija ni razvila metodologije za oceno skupnega učinka ukrepov politik na konkurenčnost EU, in jo poziva, naj preverja konkurenčnost ne le posameznih zakonodajnih predlogov EU, temveč tudi zakonodajnih svežnjev in svojega delovnega programa na splošno.

4.3 EESO ugotavlja, da je preverjanje konkurenčnosti del okvira za boljše pravno urejanje, in želi imeti dostop do novega sklopa predhodnih in naknadnih ocen predlagane nove zakonodaje. Pri tem bi bilo treba zlasti preučiti, kako podjetja iz EU uspešno konkurirajo podjetjem po vsem svetu, kako poslujejo v tretjih državah v primerjavi z lokalnimi konkurenti, kako bi bili finančni trgi v Evropi bolj povezani ter sposobni privabiti podjetja in naložbe z vsega sveta, pa tudi, kako finančni sektor podpira rast z izpolnjevanjem potreb širšega evropskega gospodarstva.

4.4 EESO je seznanjen s priporočili iz poročila o metodologiji Komisije za oceno učinka, ki ga je pripravil Oddelek za predhodno oceno učinka (IMPA) Službe Evropskega parlamenta za raziskave (EPRS) ([23]). Po statističnih podatkih, ki jih je zbral IMPA, je bilo 29 % analiziranih ocen učinka, objavljenih med julijem 2015 in decembrom 2018, slabih in v njih bi bilo treba natančneje oceniti socialne in okoljske učinke pa tudi dosledneje analizirati posledice za konkurenčnost MPS.

4.5 Ena od točk, ki jih je izpostavil IMPA, se nanaša na slabo zastopanost deležnikov. EESO se strinja, da bi jih lahko premajhno upoštevanje njihovih stališč v ocenah učinka odvrnilo od sodelovanja v prihodnjih posvetovanjih, kar bi bilo v nasprotju s prihodnjim ciljem, da je treba spodbujati posvetovanja na vseh ravneh upravljanja.

4.6 EESO spodbuja sistemsko zbiranje, spremljanje in vrednotenje kritičnih podatkov, da bi jih lahko ustrezno upoštevali pri naknadnih ocenah pobud. Komisija bi morala pojasniti metode, ki jih uporablja, da bi dolgoročno obdržala različne cilje ter ohranila kakovost in zanesljivost predhodnih in naknadnih ocen.

4.7 Naloge enotnega mehanizma nadzora in drugih pristojnih bančnih nadzornih organov so sicer jasno osredotočene na cenovno in finančno stabilnost, vendar je treba v politični agendi institucij EU ter pri oblikovanju in izvajanju ocenjevanja in vrednotenja ustrezno upoštevati makroekonomski učinek finančne ureditve in njeno skladnost s širšimi cilji ekonomske politike.

4.8 EESO še vedno odločno podpira tiste ukrepe unije kapitalskih trgov, ki povečujejo finančno stabilnost in povezovanje v EU, ter nadzor nad pomembnimi finančnimi subjekti euroobmočja ali skupinami tesno povezanih subjektov, ki se izvaja z enotnim mehanizmom nadzora. Ugotavlja, da vprašanje presežnih zmogljivosti še vedno strukturno zavira dobičkonosnost sektorja in ogroža finančno stabilnost. Kot sta opozorila ECB in Evropski odbor za sistemska tveganja, konsolidacija ni edina rešitev za odpravo presežnih zmogljivosti: manj uspešnim bankam je treba omogočiti, da varno in na urejen način zapustijo trg (z razglasitvijo insolventnosti ali reševanjem), brez političnega vmešavanja.

V Bruslju, 13. decembra 2023

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Oliver RÖPKE

([23]) Študija *Appraising the quality of the European Commission's impact assessments* (Ocenjevanje kakovosti ocen učinka Evropske komisije), EPRS, 2019.